Gerardus de Harderwyck: Commentum sex tractatuum Petri Hispani. Add: Tractatus posteriorum Aristotelis. Comm: Gerardus de Harderwyck

[Cologne: Heinrich Quentell], 1488 Seite 458

det dicere q cū impossibil' sit hec ꝓpō mors est corruptio. ⁊ iō ex ipossibilitate ꝯcl'ois illa fuit interimēda. ⁊ nō aliq̄ aliaꝝ. sicut vr̄ dicē Albertus sup librꝫ elēchoꝝ ¶ Circa p̄dcā sꝫ dubia.

Primū dubium est

Quare ista fall'a vocat̄ ꝫm non cām vt cām. et nō absolute ꝫm non cām ¶ Solutio q2 fall'a non ē tm̄ defectus syllogismi ꝓbatiui. sed ē defectus vestit⁹ aliqua causa apparētie. ⁊ sic oportet q nō causa sumat̄ vt causa ꝓpter ꝯueniētiā quā habet cum p̄missa causa in s̄biecto vel in p̄dicato. vt qn̄ p̄missa nō causa in nullo t̄mino ꝯuenit cum p̄missa causa nō ꝯmittitur ista fallacia. sicut si sic arguat̄. nullus asinus ē animal rōnale. homo est asinus ⁊ sol est in cancro. ergo hō non est aīal rōnale. sed hoc ē impossibile. ergo sol non ē in cancro. illa ꝓpō nō causa sol est in cancro in nullo ꝯuenit cū p̄missa causa.

Secūdū dubium ē

Quare nō fit ista fall'a penes syllogismū ostensiuū ¶ Solutio in syllogismo ostēsiuo est simplex ꝓcessus. ⁊ non est reditō a falsitate ꝯclusionis ad falsitatē p̄missaꝝ ꝫm q hmōi. mō h̄ genus sophisticū habet ydoneitatē decipiēdi ex reflexione ꝯclusionis ad an̄s non totale sꝫ ꝑtiale non ꝑtinens sed imꝑtinēs. In discursu ꝓo ostēsiuo aut non fit talis reditio aut fit reflexio ad totale an̄s iuxta dicta in fall'a ꝯn̄tis. ⁊ q2 cert⁹ numerus p̄missaꝝ debetur solum an̄ti necc̄ario. quod est plena causa ꝯn̄tis puta maior ꝑ modum cause p̄me. ⁊ minor ꝑ modū cause instrumētalis ⁊ prime ⁊ p̄ncipiū motiuū ad deceptōnē hui⁹ fall'e non attēditur penes an̄s necessariū. sed p̄ter necessariū. ideo non numerant̄ modi eius iuxta numeꝝ debilum p̄missaꝝ. ex quibus deducit̄ impossibilitas. sed penes ꝯueniētiam premisse nō cause cū premissa causa in s̄biecto vel in p̄dicato

Tertium dubium ē

Quō ista fall'a distinguit̄ a ꝓc syllogismo cuꝫ tn̄ in omi syllogismo sit nō causa vt causa. eo q vna p̄missa deposita adhuc p̄t inferri conclusio ¶ Solutio premissa nō causa non d2 absolute premissa q̄ deposita p̄t inferri conclusio. sꝫ d2 premissa suꝑflua qua posita siue deposita eque bene ⁊ perfecte infertur ꝯclusio. iam in syllogismo deposita vna p̄missa ꝯclusio infertur trūcate ⁊ impfecte ⁊ enthimematice. sicut prius infe rebatur perfecte.

Propositio plures est in illa in q̄ plura p̄dicātur de plurib⁹ vel plura de vno vel vnū de plurib⁹: vt sortes currit ⁊ disputat. vel sic est ne hic ⁊ hic homo. demōstrato sorte ⁊ brunello. vl' sortes et plato currunt ⁊ disputant ¶ Propositio vna autē est in qua vnum predicat̄ de vno ⁊ hoc quadruplicit̄: siue vnum numero vt homo est risibil'. siue vnum specie vt sortes est homo: siue vnū genere vt sortes e aīal. siue vnū ꝫm p̄us ⁊ posteri⁹ vt hō ē ens aīal ē sanū. siue p̄dicant̄ pl'a ex q̄bus fit vnum vt homo est aīal rōnale mortale.

¶ In ista parte determinat P̄e. hys. de vltima fall'a videlicꝫ de fall'a ꝫm plures interrogatōes vt vnam. Et diuidit̄ q2 p̄mo ostēdit que d2 interrogatō plures ⁊ que vna. scd̄o quō ⁊ quādo ꝯmittitur ista fall'a. tercio assignat cām apparētie ⁊ cām defectus istius. quarto distinguit modos istius fall'e. In p̄ma parte ostēdit q̄ sit int̄rogatio vna ⁊ que plures. ⁊ grā cuius p̄mo ostēdit que sit ꝓpō plures ⁊ que ꝓpō vna. ⁊ d̄t q ꝓpositio plures est in qua p̄dicātur plura de pluribus vel plura de vno vel vnū de plurib⁹ Exēplum primi vt sortes plato est albus musicus exemplū secūdi vt sortes est albus musicus. exemplū tercij vt sortes plato ioannes est albus. Sed ꝓpositio vna est in qua p̄dicatur vnum de vno siue sit vnū numero vt hic. homo ē sortes. siue vnū specie vt sortes est homo. siue vnū genere vt homo est animal. siue vnū analogia. quod ꝫm prius ⁊ posterius d2. vt homo ē ens vel animal est sanū ꝛc. siue etiā predicētur plūa ex quibus fit per se vnū. vt homo est aīal rōnale mortale Simili modo est intelligendū de interrogatōe vna ⁊ de illa que est plures. ita q int̄rogatio vna est in qua sub vno modo interrogandi interrogat̄ vnū de vno ꝫm aliquē predicatoꝝ modoꝝ. Sꝫ interrogatio plures est in q̄ interrogātur plura de vno vel vnū de plurib⁹. vel plura de pluribus. Exemplū primi vt vtrū sortes currit ⁊ disputat. exemplū secūdi est vt ē ne hic ⁊ hic homo demonstrato sorte ⁊ brunello. exēplū tercij vt vtrꝫ sortes ⁊ plato disputat.

¶ Tūc ibi ¶ Scdm̄ plures iterrogatōes fiūt paralogismi qn̄ ad iterrogationes plures dat̄ vna rn̄sio ¶ Causa apparētie hui⁹ fall'e ē vnitas interroga-

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-78/0458
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG